

Konfirmációi beszéd.

Kikérdeztelek a gyülekezet színe előtt, kedves növendékek, hitünk főelveiből. A nyilvánosan elhangzott vallomástétel után ünnepélyesen unitárius anyaszentegyházunk önálló, rendes tagjainak nyilvánítlak titeket.

Ez ünnepélyes pillanat méltó megpecsételéséül pedig az Úr asztalához bocsátlak, először éltetekben és annak áldásaiban részesítlek. Mielőtt azonban az Úr Jézus nemes példájára és halálára emlékeztető jegeket kiszolgáltatom, néhány szót még szólni akarok hozzátok.

Tí az unitárius egyháznak vagytok tagjai. A hitben való megerősödétek alapján bizton remélem, hogy azok is maradtok örökké. Annak az egyháznak vagytok tagjai, mely a legtisztább hitigazságot hirdeti, melynek hitelvei egyszerűek és természetesek, könnyen érthetők és világosak. Tanulásotok folyamán igyekeztem erre reámutatni s a hit tárgyait tőlem telhetőleg megvilágosítani akár Istenről vagy Jézusról, akár a szentlélekről vagy emberről, az egyházzal vagy úrvacsoráról, a bűnről vagy örökéletről volt szó. Remélem megértettétek, hogy az unitárius vallás a legtisztább igazság letéteményese. Ha igen, akkor az a hivatásotok, sőt kötelességetek, hogy e hitben erősen álljatok.

Óh szép, gyönyörű dolog az igazság útján járni. Felséges kötelesség gondolkozva keresni a jót, a nemest, az igazat s a gondolkozás eredményét, az igazság erejét másokkal is közölni, sokaknak közkincsévé tenni.

Ám az igazság keresése nem könnyű dolog. Az igazság mellett való áthatatos megmaradás bizonyos küzdelemmel jár. A világosság mindig szemben találja magát a sötétség hatalmával. Az igazságnak és világosságnak mindig meg volt, mindig meg lesz a terhe. A legnagyobb próbákat a múltban is azoknak kellett átélni, akik az igazság megismerésén s a világosság terjedésén és ennek alapján a művelődés előhaladásán dolgoztak. Jézus kereszthalált szenvedett s ezzel bizonyosságot tett a lelkében élő örök igazságról. Servét Mihály máglyán halt meg,

mert a lelkében feltámadt világosságot nem engedte elhomályosítani; meggyőződése igazságát többre becsülte az életnél is. Dávid Ferenc, az első unitárius püspök, aki itt Erdélyben az unitárius hitet elterjesztette és az egyházat megalapította, inkább börtönbe ment és ott halt meg, de az ismert igazságot, a tiszta hitet meg nem tagadta. És unitárius elődeink, kiknek útja a lefolyt három és félszázadon át csaknem állandóan a meg nem értés töviseivel, a gyűlölet éles köveivel, az üldözés véres fegyvereivel volt kirakva; hitelődeink, kiknek életében volt idő, hogy mintegy 100 esztendőn keresztül nemcsak templomot nem építhettek, de imádkozni is csak magánházaknál titokban gyűlhetek össze, hitelődeink az unitárius hit szépségével és igazságával járó terhet és kötelességet zúgolódás nélkül, nagy lelki erővel hordozták, mert úgy érezték, hogy e szenvedés kedves áldozat Isten előtt; elhitték a Pál apostol biztatását, hogy amit most szenvednek, nem hasonlítható a dicsőséghez, mely egykor megjelentetik nekik.

Igen, az unitárius ember előtt a világosságnak fénye, az igazságnak sok mindent kárpótoló ereje és diadala, egy szebb és jobb jövőnek a dicsősége biztatatólag állott mindig s kell álljon a jövőben is. Ezért a mai idők súlyos megpróbáltatásai között s bizonyára ezután is, sokat kell túrni és szenvedni, sok terhet és áldozatot kell hordozni, de életet — legalább a hitért — nem kell áldozni. Micsoda tehát a mai unitárius ember áldozata a meggyőződés igazságáért azokéhoz képest, akik hitük szerelméért börtönbe vagy máglyára mentek, mert hitük drágább volt a földön mindennél?!

Ti, kedves növendékek, ennek a tisztult vallásos gondolkozással és gyönyörű múlttal biró unitárius egyháznak vagytok és kell legyetek a tagjai. Nem kecsegtetek azzal, hogy könnyű jövő előtt állotok. A megszenvedett múlt után is az unitárius egyházban nagy kötelesség vár minden férfira és nőre, az vár reátok is. Az igazságért ezután is kell küzdeni. A világosságnak ezután is föl kell venni a harcot a sötétséggel. A hatalomnak mindig az lesz a törekvése, hogy az erőseket felhasználja s a gyöngéket eltiporja. Ha ti gyöngék lesztek, akkor ez a sokat szenvedett és nagy próbákat kiállott unitárius egyház a ti gyöngeségetek miatt talán a reménység biztatása nélkül fog szenvedni, fejlődés helyett hanyatlani. Nekünk csak önerőnkre, saját lelkünk öntudatos hitére és buzgóságára, önmagunk példaadó tetteire és áldozataira lehet támaszkodnunk. És amit önmagunktól hozunk elő, ami szívünk szeretetéből származik, az — legyen bár kevés — de drága és kedves lesz nekünk mindig.

Úgy lesz hát egész bizonyosan, hogy az egyház töledek is fog kérni: ne zárjátok be szíveteket. A vallás veletek szemben is fog köve-

telést támasztani: legyetek megértő és szívesen adózó egyháztagnak az az unitarizmus szépségeért és igazságaért, tudva, hogy aki hív a kevesen, többre is bizatik. Ha meg kell adnotok a császárnak, ami a császáré, adjátok meg az Istennek is, ami az Istené, mert a lélek az, ami megelevenit. És jutalmul kapjátok majd a lélek legszebb ajándékát: a vallásos gondolkozás örömét és megnyugtató áldását.

Szóval azt szeretném, ha a konfirmáció ne egy színes ünnepély múltó pillanata, hanem örök figyelmeztetés lenne számotokra az egész életen keresztül. Azt szeretném, ha ti a most nyert lelkiörönnél fogva az unitárius egyháznak önérzetesen és öntudatosan gondolkozó tagjai lennétek, kik a vallásból mindig lelkiörömet, a hithől életerőt nyernétek. Azt szeretném, ha egyházunknak a mult századokban felmútatott kitartó küzdelme példa lenne a ti számotokra is; ha hitelődeinknek vallásunkhoz való forró ragaszkodása szíveteket minden szükséges pillanatban felmelegítené; ha őseinknek hagyományos összetartása, áldozatkészsége s a hitigazságot megbecsülni tudó lángoló lelkesedése nemes erényetek lenne s egyházunk jövője általatok is biztosítva. Azt szeretném, ha becsületes, megbízható, igazán vallásos és dolgozni szerető férfiak és nők válnának belőletek, ha az unitárius név általatok is megbecsülést nyerne, ha ti egyéni éltetek szépségéből anyaszentegyházunkra is tisztesség származnék.

Ilyen reményeket táplálva, bizalommal inditlak el az anyaszentegyház munkás mezejére. Ennek kiinduló pontja az Úr asztala, melynek jelentőségét ép most tanultátok meg. Ez ünnepélyes pillanatban, midőn először lesztek részesei az Úr asztalának és azzal járó lelki örömmel, az Úr Jézus példaadó életére és dicső halálára a szertartási igékkel emlékeztetlek: Vegyétek és egyétek stb Reá, a nagy Mesterre emlékezve, imádkozzunk stb.

Kovács Lajos,
brassói lelkész.

Úrvacsorai beszéd.

„Valahányszor ezt teszitek, mindig az én emlékezetemre tegyétek!”
 Midőn Jézus asztalának vendégei kívánunk lenni, Idvezítők ezen szavait idézem k. afiai! Az emlékezés szent pillanatán bizonyos fokú félelem fog el, hogy vajjon nem nyújtom-e kezemet Ő vele egyszerre a tálba? S midőn így bizonyos lelki aggodalmaim vannak, kérdezem magamtól: vajjon az emlékezés fáklyája világánál azt az embert láttam-e, aki így szól: „szomorú az én lelkem mindhalálig”, vagy a harmadnapra felépített szent hajlékot ezen szavaiban: „Én élek és ti is éltek”.

Kérdezem ezt magamtól, kérdezem e gyülekezettől s ha akkora erőm volna kérdezném az egész keresztény világtól, hogy mikor ezt teszi, mindig valóban a Jézus emlékezetére teszi-e? Meg akarom kérdezni, hogy méltó-e az emlékezés ahhoz, aki ezeket a szent jegyeket adta? Méltó-e ahhoz, aki életében példát, szeretetében eszközt s vére-hullatásában és halálában biztosítékot adott üdvösségünk és boldogságunk elérésére? Ahhoz, aki eszményi életében embertársainak homlokára is felírta az Istenfiúság dicsőségét s ahhoz, aki a hatalmas Istent az emberiség szerető édes atyjává tette s aki a mennyországot a szívekbe varázsolta?

Én most, az emlékezés e szent pillanatában azt a lelki vezért keresem és akarom megtalálni, itt látni, ki az örökélet kenyerét és italát adja övéinek. Nem annak a tragédiának szomorú hőjét akarom itt látni, kinek élete és halála az újabb kor művészeinek is kezébe adja az ecsetet, hanem az emberiség örök eszményképét, kit elérni örökké sóvárog az emberi lélek.

A Michel Angelók vésője száz és ezer évekig tartó márványba vési a nagy Mester alakját, de nem tudja ajkára adni a keresztfa örök-emlékezetű imáját: „Atyám! bocsásd meg nekik, mert nem tudják mit cselekszenek”.

Murillo híres festménye elénk állítja a „kenyeret osztó gyermek Jézust” s Munkácsy „utolsó vacsorájában” látjuk a kenyeret megtörő

Jézust, de hol van ezekről a bízó lélek gyermeki imája: „Miatyánk, a mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma!”

Azt a lelket keresem én itt, mely a damaszkusi úton fényességben jelenik meg s a melynek szavára a farizeus Saulból Pál apostol lesz. Azt az erőt keresem itt, mely az igazság, a jog, a becsület, az erény és az Isten imádása szentéleiből korbáccsal is ki tudja űzni a pénzváltókat és a galambárusokat s aki korbácsát eldobva, a pogány Zákheus házában a megbocsátó szeretettel így szól: „Ma lett üdvössége e háznak“. Azt a lelket keresem itt, aki azt tanítja: „Áldjátok azokat, akik titeket átkoznak s szeressétek azokat, akik titeket gyűlölnék!“ Azt keresem, akinek tanítása megihlette a művész lelkét, ki a harctér borzalmi, ember és állat roncsai s összetört óriási anyagi értékek halmazai között megjelenteti a Mester alakját s ilyen kérdést ad ajkára: „hát erre tanítottalak én titeket?“

Itt, e szent asztalnál, e szent magaslaton jöjjetek közel, hogy a vágyakozó szív és lélek érinthesse bár a szegélyét a krisztusi lélek szent köntösének s letelepedvén egy új hegyi beszédben áldassatok meg általa.

Jöjjön az ifjú sereg, hogy tanulja meg: „ha akkora hitetek van, mint egy mustármag, hegyeket birtok elmozdítani“. Tanulja meg az áldozni tudó, hogy a „jó kedvű adakozót szereti az Isten“ s tanulja meg az „özvegy“, hogy az ő fillére is hozzájárul egy új harang hangja erősségéhez.

Tanulja és vallja itt minden, hogy csak egy Isten van az égben, az Atya s csak „egy név“ e földön, aki által meg kell tartatnunk és egyetlen törvény, mely Islen országát teremti meg e földön: a szeretet.

Aki nekünk ezeket hirdette és hirdeti, imé e szent asztalon levő jegyeket hagyta emlékezésül.

Lelke nagyságában lett Jézus ez áldott emlékezés tárgya. Mint drága evangéliumának örökösei e szent asztalhoz járulva, tegyük fel a kérdést: Tékozló fiu módjára nem dobtuk-e el örökségünket s nem kell-e leborulva így imádkoznunk: „Atyám vétkeztem ellened és az ég ellen s nem vagyok méltó, hogy fiadnak neveztessem“. Lelkünk mennyegzői ruhája nem szennyeződött-e be az élet anyagi küzdelmeiben? Hitünk lámpása nem homályosult-e el a világ hiú csillogásában?

Jöjjetek! Lelkünket üditsük fel, hitünket erősítsük meg itt e szent asztalnál. Előbb azonban imádkozzunk.

Bartók Endre,
ádamosi lelkész.

Keresztelési beszéd.

Nézz a kicsiny gyermek ártatlan szemébe, egy egész mennyország tündöklök belőle. Jól határozta meg Jézus: ilyeneké a mennyek országa. A mennyország angyalai ők itt e földön, de ezt csak az tudja felfogni, aki ölébe veszi őt, szemébe néz, de nemcsak szemével, hanem lelkével is. A léleknek nyitott kapuja a szem, Istenhez szóló csengettyűje a száj. A kis gyermek-angyalok ezekkel vannak megajándékozva Istentől és nekünk, embereknek, ha szülők, ha nagyszülők, ha keresztszülők, mindig úgy kell szemlélnünk őket, mint a királyi koronában szemlélik a nagy gyémánt szemet, melyet úgy őriznek, mintha benne volna s vele esne, vele maradna az egész birodalom.

A mi kis birodalmunk, ez a drága kis leány, szemében és ajakán minden gyémántnál értékesebb kincs briliáns szemcséit hordozza, amelyek egy csodált lélekből fokozódó gyorsasággal, újabbnál újabb meglepetésekkel kedveskednek. Mikor ő szavakba és mondatokba önti kis lelke gondolatait, minket azért fog el a jogosult hámulás, mert egészen túl terjed az ő korán, testi méretein, tehát egy nagyobb, egy gazdagabb birodalom kincseiből szed elő újakat.

Isten, Jézus által azt a tanítást közölte velünk, hogy ő az elhitt magvakat megszorítja ötven sőt százszorosra. Ámde arra is figyelmeztet, hogy gondoskodnunk kell a dudva és a gyom eltávolításáról.

Az ilyen kis angyali hirnökök mellé azért vannak állítva a szülők, hogy az apa védő, az anya ölelő karját tartsa körülötte. Az ő gyémántjai olyan földi alakulatban, az ő gyönyörű kis testében vannak elhelyezve, melyek minden jó szívet vonzanak feléje, mert mindenki szereti a nyíló virágot, a fakadó rózsabimbót, az énekelni kezdő kis madárfiókat, de az emberi talentumok kifejtést, kicsalogatást, tovább csiszolást kívánnak. Szükségük van a szülői szív rálehelésére, az anyai kéz simogató melegére és mint tökéletes műnél, a művész határtalan türelmére.

Kedves szülők, ti büszke gazdagok, mondjam-e, hogy ezt a nagy kincset a szeretet aranyporával kell csiszolgatni. Mondjam-e, hogy bár-

mily figyelemmel gondozzátok, könnyen ráhull drága testére a por, a rossz szó, ami fertőz. A ti éltetek színeképei az ő kis lelke érzékeny lemezén tapadnak s onnan hol szó, hol tett formájában vissza vetődnek. Szeressétek őt okos szeretettel, neveljétek messze látó gonddal s mi nagyszülők, nagynénik, unokatestvérek igyekezni fogunk segítségetekre lenni, hogy ez a gyémánt mindennap nyerjen értékében.

Imádkozzunk.

Dr. Boros György,
teol. tanár.
